

BALLADEN OM EN BRUTEN NÄSA

ARNÖ SVINGEN

BONNIER
CARLSEN

Balladen om en bruten näsa

Text Arne Svingen

Översättning Sofia Nordin

Så här beskriver förlaget boken: *Balladen om en bruten näsa* är en berättelse om boxning, opera, motgångar och hopp, om att våga slå och inte slå, och att våga sjunga fast andra hör på. Men mest av allt handlar den om Bart, som är något av en expert på att se livet från den ljusa sidan. Och det behövs när man bor i en sliten lägenhet i slummen med en supertjock alkis till morsa.

Vi som har gjort den här lärarhandledningen i november 2017 är Christina Strömwall, Emelie Olofsson, Lena Nilsson Berg, Maria Bolmehag, Ninni Malmstedt och Sara Mattsson. Vi arbetar alla som skolbibliotekarier i Kävlinge kommun. Vår tanke är att ni använder de delar av handledningen som passar dig och din klass. Lycka till!

Innehåll

Till läraren	3
Före läsningen	3
Mitt första kapitel	4
Mitt andra kapitel	4
Mitt tredje kapitel	5
Mitt fjärde kapitel	5
Mitt femte kapitel	6
Mitt sjätte kapitel	6
Mitt sjunde kapitel	7
Mitt åttonde kapitel	7
Mitt nionde kapitel	7
Mitt tionde kapitel	8
Mitt elfte kapitel	8
Mitt tolfte kapitel	9
Mitt trettonde kapitel	9
Mitt sista kapitel	10
Efter läsningen	10

Till läraren

Barts mamma är alkoholist vilket inte skrivs ut, svart på vitt, förrän i slutet av boken. Eftersom vi tror att det kommer vara olika i olika klasser när det går upp för eleverna hur Bart och hans mamma har det, har vi samlat några diskussionsfrågor här i början som kan användas när det passar klassen.

Bart får hålla reda på sin mamma. Varför tror du det är så?

Ta reda på information om sjukdomen alkoholism.

Hur blir de som dricker?

Hur kan de som är barn till de som dricker må?

Vad är anonyma alkoholister?

Vad kan en göra om en har någon i närheten som är alkoholist?

Hur kan barnen få hjälp?

Hur kan den vuxne bli hjälpt?

Före läsningen

Vad är en ballad för något?

Vad tycker du att bilden på omslaget berättar?

Har du läst något annat av Arne Svingen?

Vilken relation har personerna på framsidan till varandra, tror du?

Titta på sakerna som personerna på bilden håller i. Vad får vi veta om dem?

Läs baksidestexten:

Ändras din bild av boken nu? Av personerna?

Vilken är Barts största hemlighet? Gissa tillsammans.

Titta på bilden på bokens tapet (första uppslaget). Vad tänker du på när du ser den bilden?

Boken är översatt av författaren Sofia Nordin som skrivit bland annat böckerna om bröderna Harry och Gunnar, dystopiserien som börjar med En sekund i taget och Äventyrsveckan som handlar om mobbning. Har du läst någon av hennes böcker? Vad tyckte du om den/dem? Tror du det har betydelse vem som översätter en bok?

Plocka fram en relativt enkel text på engelska och låt eleverna översätta den till svenska, enskilt eller i par. Titta på resultatet tillsammans - hur skiljer sig de olika översättningarna åt.

Mitt första kapitel

Läs början högt för eleverna utan att de får se texten. Läs fram till: "Jag vill bara ligga här. Bara lite till." Diskutera vad det är som har hänt.

Vilken sport är det som "jag" i boken tränar?

Tränaren säger "det handlar om att tro att man kan förflytta berg". Vad menar han med det?

Tycker du att det är okej att använda en nödlögn? Varför/Varför inte?

Vad får du veta om jag-personen i det här kapitlet?

Vad tror du det är för typ av sång som "kan krossa glas och fyller hörselgångarna helt till brädden"?

Vad gillar du? Är det nåt du gillar som du tror att andra tycker är konstigt?

Killen öppnar dörren, fast han egentligen inte får. Hur hade du gjort?

Varför har mamma inte betalat elräkningen tror du?

Mitt andra kapitel

Bart är döpt efter Bart Simpson - ta reda på varifrån du fått ditt namn.

Titta på ett klipp från Simpsons, har du sett något avsnitt förut?

Nu vet vi att han heter Bart. Vad har vi mer fått veta?

Bart säger att han inte är mobbad - för det finns någon som har det sämre. Hur skulle du kategorisera mobbning? Går det att tydligt ringa in vad som är mobbning och vad som inte är det? Vad kan man göra åt mobbning?

Bart vet nästan ingenting om sin "flock" eller "cirkel". Kan man säga att man är kompisar om man inte ens kommer ihåg vad de heter?

Bart sitter bredvid Ada. Han tänker att det är emot reglerna att Bart skulle bli tillsammans med Ada, vad är det för regler? Finns det regler i din skola/klass som bestämmer vem som kan vara med vem och hur man ska vara? Hur ser de ut?

Vad kan man göra om man inte fattar läxan?

Ibland är det svårt att orka göra läxorna. Kom på tre bra knep för att lyckas göra dem ändå!

Bart tänker på sitt utseende. Han tänker att han har ett anonymt utseende, vad menar han med det tror du?

Varför tar Bart ett djupt andetag innan han går in på skolgården och ibland även innan han går hem, tror du?

Bart råkar avslöja sin hemlighet för Ada. Har det hänt dig, att du avslöjat nåt som du egentligen ville hålla hemligt?

Bart gillar opera. Leta upp en inspelning med sångaren Bryn Terfel på Spotify.

Lyssna också när exempelvis de svenska operasångarna Rickard Söderberg och/eller Malena Ernman sjunger opera.

Vilken sorts musik tycker du om? Brukar du sjunga med när du lyssnar på musik?

Lyssna på exempel av elevernas favoritmusik.

Mitt tredje kapitel

“Mamma är mjuk som en kudde, och lägenheten mindre än ett slott”. Så beskriver Bart sin mamma och sitt hem. Beskriv någon du tycker om och ett ställe där du trivs.

Hur skulle du beskriva Barts mamma? Vad har vi fått reda på om henne?

Vad menas med häleri? Hur kan man veta att något är stöldgods?

Tror ni Bart talar sanning när han säger att han inte är intresserad av Ada? Hur tänker du?

Bart kan inte sjunga inför publik, då får han knutar på stämbanden och det låter hemskt, men om han låser in sig på toa eller spelar in sig funkar det bra. Vad brukar du göra när du blir nervös för något?

Varför tror du att de inte berättar allt för Barts mormor?

Vad menar mamman med att de måste gå igenom vad de ska säga till mormor, tror du?

Varför tror du de ljuger om mammans jobb? Går mormor på lögnen?

Är det sant att människor som bor på Filippinerna får böter när de sjunger nationalsången falskt?

Tror du att Bart gillar boxning?

Vad vet du om boxning? Ta reda på mer om sporten från olika källor. Kan du hitta information om någon nämnd boxare? Välj mellan olika trovärdiga källor.

Mitt fjärde kapitel

Hur reagerar du på att Ada har berättat om Barts röst och låtit andra lyssna på skivan?

Varför gör hon så tror du? Varför blir inte Bart arg på henne?

Har du avslöjat någon annans hemlighet någon gång? Har någon annan avslöjat din hemlighet? Hur kändes det?

Alla verkar se på Bart på ett helt nytt sätt efter den där händelsen, folk ser honom och lärarna låter honom komma undan när han inte kan svaret. Hur kommer det sig?

När Ada avslöjat hans hemlighet för läraren, och spelat upp skivan, övertalas Bart att avsluta sommarfesten med att sjunga. Läraren är så nöjd med att deras

klass kommer att vinna över den andra klassen. Bart funderar på varför allt måste vara en tävling? Kan vi inte bara göra vårt bästa? Vad tänker du om det? Vad menas med att vara på semester på lektionen? Hur ska Bart lösa det faktum att han faktiskt inte klarar av att sjunga ens inför sin mamma och mormor.

Mitt femte kapitel

Vad är det som knastrar under fötterna på Bart i trappuppgången?

Det verkar sällan finnas middag hemma hos Bart. Hans mamma glömde att handla det och köpte bara en massa skräp. Hur skulle du må om du fick en donut till middag?

Tänk att det är du som är Ada och kommer och hälsar på hos Bart för första gången. Hur tror du hon skulle beskriva trappuppgången och deras lägenhet? "Ada passar inte in här. Jag passar in. Allt med henne blir fel här." (s. 80) Vad tror du att det betyder. Diskutera.

Vad tänker du om Adas besök?

"Samtalet haltar", "tystnaden sänker sig" "tillståndet [...] kastar mig tillbaka", vad betyder det? Kan ni komma på flera liknande uttryck?

Vad är en cd-skiva?

Gör din egen cd-skiva. Hitta på ett namn på en fiktiv artist/grupp. Rita ett skivomslag. Kom på 8 låttitlar och skriv upp dem på omslaget som på en cd-skiva. Vad är det för slags låtar? Kom på en refräng till en av låtarna. Tror du att Bart lyckas få folk att hjälpa till med städdagen?

Mitt sjätte kapitel

Ta reda på mer om dans. Vad är locking? Jazz? Musikal? Sök reda på danserna på youtube.

Vad gör Barts mamma ute på kvällarna?

Trots att Ada lovat att inget berättas verkar alla veta om var Bart bor och hur hans mamma ser ut. Varför har hon berättat det, tror du? Hur tror du att Bart känner sig?

Hur ser ditt drömrum ut? Rita och skriv.

Vad är klaustrofobi? Slå upp i en bra källa, tex 1177.se

Ada får Bart att sjunga inne på en av skolans toaletter och lyckas få honom att slappna av. Varför gör hon så?

Beskriv Ada med fem adjektiv.

Vem var Mozart? Jämför flera källor. Den ena källan är denna fejk sida:

<http://web.comhem.se/mozart/>

Bart går hem till Ada och säger egentligen inte så mycket. Tänk dig att du är Bart. Vad skulle du ha sagt? Skriv.

“Vi äter tacos och Adas mamma spiller en massa.” Varför berättar han det?

Mitt sjunde kapitel

Barts mamma blir stressad av att mormor kommer oanmäld på besök. Hur kommer det sig, tror du? Tror Barts mormor på det Bart och hans mamma säger till henne?

Varför säger inte Bart till sin mamma att han inte vill syssla med boxning?

Träningen är ju den enda räkning hon betalar, och han inser själv att pengarna skulle kunna användas bättre.

Varför blir det slagsmål mellan Bart och killarna från klassen?

Om Barts slag verkligen hade träffat Augusts kind - hade det ändrat händelseförloppet, tror du? Hur så isåfall?

Mitt åttonde kapitel

Varför säger Bart att det är ok att hans mamma går ut fast han inte tycker det?

Tror du att Bart kommer att hitta sin pappa?

Geir lovar att komma på städdagen - tror ni han håller sitt löfte? Vad kan det bero på att Geir knarkar?

Hur kan det komma sig att mormor inte säger att hon vet att Bart och mamma ljuger?

Vad menar Bart med “och hon har säkert köpt den på det ärliga sättet”?

Det blir inte den födelsedag som Bart hoppats på. Vilket är ditt bästa födelsedagsminne?

“Det låter bara ihåligt och dumt när jag är positiv. Jag hör det nu.” Kan alla bli så positiva som Bart, eller är det något man antingen är eller inte är. Hur är det med andra egenskaper - går det att förändra sitt sätt i grunden?

Bart lyckas vara positiv och se det som ändå är bra även när livet är jobbigt. Kan du också vara positiv i jobbiga situationer?

Mitt nionde kapitel

Hur tror du Bart känner sig när det är så många som kommit till städdagen?

Välj någon av de andra som är med på städdagen och beskriv de två timmarna ur hens synvinkel.

“Det känns vuxet att arrangera städdag och ta alla i hand efteråt. Men det är bara små skitningar som inte kan cykla. Jag tror jag är lite splittrad.” När känner du dig vuxen? När känner du dig liten?

“Någon har blivit av med sin cykel. Jag har fått en cykel.” Vad tänker du om den presenten?

Vad tror du det är för frågor som Bart vill ställa om sin mamma?

Mormor bakar tårtan med alla ingredienser och den blir jättegod. Vilken är din favorittårta?

Har du hört en papegoja som kan prata? Vad kunde den säga?

Vad kan hända om läkaren kontaktar socialen? Vad är socialen för något?

Vad tror du det är för idé som Bart fått?

Mitt tionde kapitel

Vad tycker du om Barts idé om en boxningsuppvisning?

Hur många dagar är 10000 timmar?

Var det rätt av Bart att be Ada sprida ut ryktet om att August puttade hans mamma i trappan? Varför vill Bart sprida ryktet, tror du? Prata lite om rykten i klassen. Testa viskleken. Hur börjar ett rykte? Hur utvecklas det? Kan man lita på rykten?

Vad är det bästa med Barts mamma?

På sjukhuset verkar inte Bart vilja att hans mamma lovar en massa förändring.

Hur tror du att han tänker?

Vem hjälpte dig när du lärde dig cykla?

Vad är hemligheten för att klara sig bra i livet? Gör en lista tillsammans på saker som ni tror på.

Mitt elfte kapitel

Varför har Bart matlåda med till skolan?

När de stiger in i Bryn Terfels hotellrum tänker Bart att det luktar vuxen man där.

Hur luktar det?

Har du träffat någon idol någon gång. Hur kändes det? Fick du också tunghäfta som Bart, eller kunde du prata. Skriv om ett verkligt eller påhittat möte med en idol.

Han tänker också att Ada är bra att ha trots allt vad hon ställt till med. Hur tror du han tänker?

Sök på Bryn Terfel på Youtube så kan du lyssna till när han sjunger och se att han verkligen är en stor man.

Ada tycker att konserten var lite tråkig och lång medan Bart upplevde dem som bara några minuter lång. När känns tiden kort respektive lång för dig?

Vad menas med uttrycket "att ha spenderbyxorna på"?

Bart äter indisk mat för första gången. Har du smakat indisk mat? Hur smakade det? Välj ut en indisk rätt att laga tillsammans på hemkunskapen. Vilken sort mat är din favorit?

Nu händer mycket i Barts liv. Tror du att mannen som heter John Jones kan vara Barts pappa?

Mitt tolfte kapitel

Mammas operation har gått bra, mormor pysslar om Bart, han ska träffa sin kanske-pappa igen, Geir lär honom att cykla och Geir åker iväg med ambulansen. Vilka olika känslor känner Bart vid de olika händelserna?

Bart träffar John Jones på ett café och John ber honom berätta om sitt liv. Hur skulle du beskriva ditt liv för en främling? Skriv ner dina tankar. OBS! ingen redovisningsplikt!!!

Hur skulle en mormorsmedalj se ut? Rita!

Mitt trettonde kapitel

August ber om ursäkt och Bart erkänner att det var han som startade ryktet. Vad skulle du gjort om du var i Barts situation?

Vad tycker du om Barts överenskommelse med August? Tror du att det kommer att bli bra?

Vilka känslor har Bart när han förstår att han inte hittat rätt pappa? Varför har mamma ljugit tror du?

När Bart håller Adas hand och blundar kan han plötsligt sjunga! Hur kan det komma sig?

Trots allt som inte blir som Bart har tänkt sig är han optimistisk. "Inga dagar är bara dåliga." "Livet blir aldrig bättre om man är negativ." tänker han. Kan du komma på fler optimistiska tankar som kan vara bra att ta till när livet känns motigt!

Vad tror du att problemet är som läraren ska berätta om för Bart?

Mitt sista kapitel

Vad hände när Bart skulle sjunga?

Människor kan vara ens vänner på olika sätt. Vilka är Barts vänner tycker du och på vilka olika sätt? Diskutera i klassen.

Gör en lista tillsammans på hur ni tycker att en riktig vän ska vara.

Vad är en Rolex Chronographic Antimagnetic från 1952? Kan du ta reda på hur den ser ut? Varför är den så värdefull?

Om det fanns ett kapitel till i boken vad skulle det handla om tycker du?

Efter läsningen

Titta nu på tapeten i slutet av boken och jämför med den som är i början. Varför är de olika? Diskutera!

Gör en lista på 10 ord som beskriver den här boken. Försök sen att enas om en lista i klassen som bara har 10 ord.

Har du läst någon annan bok som påminner om den här?

Dessa böcker tycker vi påminner om boken på olika sätt:

Croall, Det är jag som är Lisa

Ehring, Miras Martin

Holmberg, Ska vi rymma

Ivarsson, Risulven Risulven

Kadefors, Böckerna om Billie

Kadefors, Nyckelbarnen

Nilsson, Apstjärnan

Nordin, Natthimmel

Olsson-Hultgren, Bara vara Jenny

Unenge, En annan Albin

Stoltz, Imorgon är allt som vanligt

Susso, Yummy